

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.3.2024
COM(2024) 126 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN,
CONSILIUL EUROPEAN ȘI CONSILIU**

Asigurarea unui echilibru privind migrația: o abordare justă și totodată fermă

I. INTRODUCERE

Migrația este o provocare europeană pentru care este necesar un răspuns la nivel european. Aceasta a fost o lecție dificilă pentru Europa. Criza refugiaților din 2015 și alte provocări apărute la diferite frontiere externe ale UE au scos la iveală deficiențele unei legislații depășite și incomplete a UE în materie de migrație și azil. Astfel de evenimente au evidențiat, de asemenea, complexitatea de a gestiona o situație care afectează statele membre în moduri diferite și în care acțiunile unui stat membru au implicații pentru celelalte state. Aceste provocări au arătat, de asemenea, că migrația este o realitate mondială, care poate fi gestionată în mod eficace numai printr-o colaborare concertată cu partenerii noștri din întreaga lume.

La preluarea mandatului, **Comisia von der Leyen** și-a stabilit misiunea de a institui un nou cadru european sustenabil pentru gestionarea migrației: un cadru care să poată gestiona interdependența dintre statele membre, să poată oferi un răspuns adecvat și să le poată da europenilor încrederea că migrația este gestionată într-un mod eficace și uman, în conformitate cu valorile noastre.

Aceasta a fost intenția care a stat la baza **Pactului privind migrația și azilul**, un set vast de reforme legislative. Patru ani mai târziu, acordul politic la care au ajuns Parlamentul European și Consiliul cu privire la aceste reforme pune bazele unei gestionări juste, eficiente și sustenabile a migrației pe termen lung. Un sistem în care fiecare stat membru al UE să aibă flexibilitatea de a face față provocărilor cu care se confruntă și în care niciun stat membru să nu fie lăsat să suporte singur presiunea.

Aceasta este o **etapă importantă**. În ultimii patru ani însă, o serie de provocări noi și recurente au afectat UE și statele sale membre. Această perioadă a fost caracterizată de un efort constant de a **răspunde rapid nevoilor imediate** prin acțiuni operaționale și bine direcționate. Rezistând presiunii continue și din ce în ce mai mari de-a lungul diferitelor rute de migrație, UE a reușit să demonstreze că este nevoie de agilitate pentru a face față unor provocări complexe și a lua măsurile adecvate. În special, UE a fost puternică și unită în a-și apăra frontierele externe împotriva instrumentalizării populației de către regimurile din Belarus și Rusia. UE a reușit acest lucru adoptând o abordare umanistă și bazată pe principii față de persoanele care au fugit din calea războiului Rusiei împotriva Ucrainei, precum și în ceea ce privește numărul mare de evacuări ale resortisanților afgani în statele membre, la care s-au adăugat eforturile susținute în materie de relocare, UE dovedind astfel că este un continent care garantează protecția celor în dificultate și că își asumă rolul de actor global.

Această dublă abordare, care constă în adoptarea unei **reforme structurale sustenabile**, cuplată cu un **răspuns operațional bine direcționat**, i-a permis Europei să depășească disensiuni anterioare și să consolideze o abordare comună în materie de migrație și gestionare a frontierelor. Pe viitor, cele două căi de abordare trebuie să continue să meargă mână în mână: migrația nu este un fenomen trecător și toate indiciile arată că aceasta va continua să fie foarte prezentă pe agendele politice în viitor și să necesite să fie tratată cu prioritate. Migrația legală bine gestionată și ordonată poate fi o oportunitate pentru societățile și economiile europene, contribuind inclusiv la abordarea deficitului de forță de muncă și acționând totodată ca factor de descurajare a migrației ilegale.

Reformele legislative vor avea un impact transformator, însă acesta nu va fi imediat, iar sistemul nu poate fi niciodată protejat pe deplin de provocări potențiale. Cu toate acestea, diferența esențială este că acum UE a consolidat o abordare dinamică și comună în materie de migrație. Acest lucru face ca statele membre ale UE să dispună, mai mult ca niciodată, de instrumentele necesare pentru a face față provocărilor complexe și în continuă evoluție, printr-o acțiune concertată, justă și totodată fermă.

Prezenta comunicare analizează realizările și progresele înregistrate în ultimii patru ani. Aceasta identifică prioritățile imediate pentru punerea în practică a aspectelor asupra cărora s-a convenit și analizează domeniile în care sunt necesare eforturi suplimentare pentru a completa noul sistem.

II. UN NOU CADRU JURIDIC

Acordul politic istoric dintre Parlamentul European și Consiliu referitor la Pactul privind migrația și azilul reprezintă o schimbare radicală. Pactul îi va oferi Uniunii Europene o bază juridică solidă pentru a gestiona migrația într-un mod cuprinzător și integrat. Cele unsprezece¹ acte legislative interdependente vor permite o abordare colectivă menită să securizeze mai bine frontierele noastre externe, un sistem echitabil și mai eficace de solidaritate și responsabilitate, precum și proceduri de azil eficiente, care să îi protejeze mai bine pe cei care au nevoie de protecție.

1. Modificările aduse de pact

Frontiere externe mai sigure

Toți migranții în situație ilegală vor fi înregistrați și vor face obiectul unui screening al identității, securității și sănătății. În urma efectuării screeningului, procedura la frontieră va fi obligatorie pentru persoanele care este puțin probabil să aibă nevoie de protecție, care prezintă un risc de securitate sau induc în eroare autoritățile. Fiecare stat membru va trebui să aibă capacitatea pentru a găzdui un anumit număr de solicitanți de azil pe durata procedurilor, în condiții adecvate. Se vor aplica garanții juridice solide, iar minorii neînsoțiți vor fi exceptați de la procedura la frontieră, cu excepția cazului în care aceștia reprezintă o amenințare la adresa securității. Toate statele membre vor trebui să asigure monitorizarea independentă a drepturilor fundamentale la frontieră.

Prin securizarea frontierelor externe pentru a controla sosirile migranților aflați în situație ilegală, limităm orice deplasare secundară ulterioară și garantăm unul dintre cele mai apreciate drepturi ale cetățenilor UE, și anume dreptul de a circula în spațiul Schengen fără controale la frontierele interne. Prin asigurarea returnării rapide a celor respinși în cadrul procedurii la frontieră, transmitem un mesaj clar că noul sistem european nu va tolera abuzurile.

Totodată, UE va dispune de un cadru juridic specific pentru gestionarea situațiilor de criză, inclusiv a instrumentalizării: un nou instrument juridic va oferi un cadru stabil și previzibil la nivelul Uniunii pentru gestionarea situațiilor de criză, cuprinzând o componentă de solidaritate consolidată care să asigure satisfacerea tuturor nevoilor statului membru vizat. Derogările prevăzute pentru a ține seama de situații specifice de instrumentalizare vor oferi statelor membre mijloace solide și bine direcționate pentru a proteja frontierele externe ale Uniunii, menținându-se în același timp accesul la azil și respectarea drepturilor fundamentale.

¹ Regulamentul privind procedura de screening și Regulamentul de modificare pentru a facilita procedura de screening (ECRIS-TCN), Regulamentul privind gestionarea situațiilor legate de azil și migrație, Regulamentul privind procedura de azil (procedura de returnare la frontieră a fost transferată într-un instrument legislativ de sine stătător), Regulamentul privind abordarea situațiilor de criză în domeniul migrației și azilului (care include dispoziții privind instrumentalizarea), Regulamentul privind Eurodac, Directiva privind condițiile de primire, Regulamentul privind condițiile de obținere a protecției internaționale, Regulamentul privind cadrul de relocare al Uniunii, Regulamentul de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Azil, Directiva privind permisul unic și Directiva privind cartea albastră.

Proceduri rapide și eficiente de azil și returnare, cu garanții individuale mai solide

Noile norme vor institui proceduri de azil mai eficace, prevăzând termene mai scurte și norme mai stricte pentru cererile abuzive sau ulterioare. UE va avea posibilitatea de a întocmi liste de țări terțe sigure și de țări de origine sigure, care vor fi utilizate împreună cu listele naționale. Aceste norme mai stricte se vor aplica în paralel cu garanții importante pentru drepturile persoanelor, inclusiv consiliere juridică gratuită pe parcursul întregii proceduri, urmând să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile, inclusiv minorilor neînsoțiți, precum și familiilor cu copii. Noile obligații cuprinse în toate actele juridice vor asigura numirea rapidă a unui reprezentant în cazul copiilor neînsoțiți pentru a veghea la interesul lor superior.

Noile norme vor spori convergența între statele membre cu privire la persoanele care îndeplinesc condițiile pentru obținerea statutului de refugiat sau la calitatea condițiilor de primire. Standardele la nivelul UE privind condițiile de primire vor include un acces mai rapid la piața muncii, un acces mai bun la educație pentru copiii migranți și protecția persoanelor vulnerabile. În același timp, se va îmbunătăți gradul de pregătire al statelor membre pentru a și gestiona în mod eficace sistemele de primire. De asemenea, au fost convenite criterii comune mai armonizate pentru acordarea protecției internaționale, care clarifică drepturile și obligațiile beneficiarilor. Agenția UE pentru Azil, pe deplin operațională, dispune de noi instrumente pentru a sprijini statele membre să asigure o mai mare convergență a practicilor în materie de azil și de primire. Noul mecanism de monitorizare al agenției îi va permite să monitorizeze aplicarea operațională și tehnică a noului cadru juridic.

Un sistem echitabil și mai eficace de solidaritate și responsabilitate

Pentru prima dată, Uniunea va dispune de un mecanism permanent de solidaritate, care să garanteze că niciun stat membru care se confruntă cu presiuni nu este nevoit să le facă față singur și că toate celelalte state membre vin în ajutor. Statele membre se vor sprijini reciproc dând dovadă de solidaritate în gestionarea persoanelor (transfer sau compensare în cazul deplasărilor secundare), sprijin operațional și contribuții financiare, inclusiv pentru proiecte în țări terțe. Statele membre aleg tipul de solidaritate pe care doresc să îl ofere pe baza unei chei de distribuție obligatorii. Statelor membre care se confruntă cu un număr semnificativ de sosiri în urma unor operațiuni de căutare și salvare li se pot aloca contribuții de solidaritate.

Normele de stabilire a statului membru responsabil de tratarea unei cereri de azil au fost consolidate: a fost adăugat un nou criteriu de responsabilitate referitor la deținerea de diplome de studii, iar criteriile legate de familie au fost întărite. Noile norme privind încetarea vor crea o responsabilitate mai echilibrată în cazul cererilor prelucrate de statul membru al primei intrări în cadrul procedurii la frontieră. În cazul deplasărilor secundare, transferul persoanelor înapoi în statul membru responsabil va fi, de asemenea, mai eficient.

Sistemul va include norme eficace pentru detectarea și prevenirea deplasărilor secundare, cum ar fi faptul că întreaga gamă de condiții materiale de primire va fi furnizată numai în statul membru responsabil. Noile norme limitează, de asemenea, posibilitatea de încetare sau de transfer al responsabilității între statele membre, împiedicând astfel solicitantul să aleagă statul membru care devine responsabil de examinarea cererii.

Baza de date comună Eurodac, care a fost actualizată, va sprijini punerea în aplicare a noilor politici în materie de azil, relocare, protecție temporară și returnare. Baza de date va ajuta, de asemenea, statele membre să detecteze și să abordeze deplasările secundare.

2. Transformarea pactului în realitate

Acest nou cadru juridic va fi eficace doar dacă va fi pus în aplicare în mod adecvat și dacă se va asigura respectarea sa. Acest lucru implică transpunerea și aplicarea unor noi acte legislative, o infrastructură nouă sau modernizată, sisteme noi, precum și accelerarea programării financiare. Comisia va sprijini pregătirile statelor membre punând la dispoziție fonduri, analizând lacunele, asigurând monitorizarea și oferind sprijin suplimentar din partea agențiilor UE. Este esențial ca cei doi ani până la intrarea în vigoare a pactului să fie bine valorificați.

Comisia a început pregătirile pentru punerea în aplicare și operaționalizarea pactului. Până în luna iunie 2024, Comisia va prezenta un **plan comun de punere în aplicare** care va stabili calea de urmat, incluzând o foaie de parcurs, un calendar și etapele intermediare pentru acțiunile la nivelul UE și la nivel național. Planul va identifica lacunele și etapele operaționale necesare pentru a se asigura că toate statele membre creează capacitățile juridice și operaționale necesare pentru a începe aplicarea cu succes a noilor acte legislative până în 2026.

Potrivit logicii pactului, fiecare stat membru trebuie să înscrie această activitate în cadrul unei abordări strategice în materie de gestionare a migrației și azilului la nivel național. Toate statele membre vor trebui să ia măsuri pentru a fi pregătite să pună în aplicare pactul, însă nu toate se confruntă cu aceleași provocări. Planul de punere în aplicare al Comisiei va include analize ale lacunelor specifice fiecărei țări, care vor putea servi drept bază pentru ca statele membre să își elaboreze propriile **planuri naționale de punere în aplicare**. Statele membre vor trebui, de asemenea, să elaboreze strategii naționale, care vor sta apoi la baza unei strategii europene de gestionare a situațiilor legate de azil și migrație pe cinci ani, pe care Comisia urmează să o elaboreze în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a noilor norme.

Asigurarea unei tranziții reușite va fi o prioritate comună majoră pentru următorii doi ani. UE va furniza **sprijin tehnic, operațional și financiar** din partea Comisiei și a agențiilor UE. Ca finanțare, este disponibil un pachet financiar semnificativ, completat de fonduri disponibile rezultate din viitoarea evaluare la jumătatea perioadei a programelor existente ale Fondului pentru azil, migrație și integrare (FAMI) și ale Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize (IMFV), precum și o sumă suplimentară de 2 miliarde EUR provenită din revizuirea la jumătatea perioadei a cadrului financiar multianual, alocată pentru a sprijini punerea în aplicare a pactului.

III. RĂSPUNS OPERAȚIONAL BINE DIRECȚIONAT

Simultan cu elaborarea acestui nou cadru juridic, instituțiile europene și statele membre au depus eforturi susținute pentru a aborda o serie de provocări noi și recurente.

În acest demers, UE și-a extins gama de instrumente menite să descurajeze și să prevină deplasările ilegale și introducerea ilegală de migranți, dar și să combată modelele în schimbare ale activității migratorii, pe măsura apariției acestora. Grație unei serii de îmbunătățiri din ultimii ani, UE este mai bine echipată și pregătită să facă față gestionării zilnice a migrației, precum și unor provocări excepționale și neașteptate.

1. O abordare la nivelul întregii rute

Una dintre inovațiile majore din ultimii ani a fost reorientarea către o abordare la nivelul întregii rute pentru a gestiona fluxurile de migrație mixtă ale refugiaților și migranților, ținând seama

de întregul spectru de situații în care persoanele se pot regăsi și abordând aceste situații împreună cu țările de origine și de tranzit.

Comisia a elaborat patru **planuri de acțiune ale UE** – axate pe ruta Balcanilor de Vest, ruta central-mediteraneeană, ruta atlantică/vest-mediteraneeană și ruta est-mediteraneeană – pentru acțiuni operaționale colective pe aceste rute. Planurile de acțiune conțin o serie de măsuri care în prezent sunt finalizate sau în curs de implementare. Această abordare mai bine direcționată și mai coordonată a mărit capacitatea de reacție și agilitatea Uniunii în fața unor provocări în continuă evoluție, printr-o gamă largă de măsuri pe termen scurt și mediu.

Planurile de acțiune ale UE respectă particularitățile fiecărei rute și consolidează sprijinul acordat de UE statelor membre aflate sub presiunea migrației și țărilor partenere, inclusiv prin activitatea agențiilor UE și prin acțiuni de reducere a migrației ilegale și nesigure.

Această abordare și-a arătat valoarea adăugată unică prin concentrarea eforturilor pe măsurile prioritare și asigurarea unor măsuri subsecvente coerente, cu utilizarea simultană a întregii game de instrumente de politică și operaționale aflate la dispoziția UE.

Planurile de acțiune la nivelul UE

Planul de acțiune al UE pentru zona central-mediteraneeană, adoptat în noiembrie 2022, propune 20 de măsuri, inclusiv consolidarea gestionării frontierelor și a migrației în principalele țări din Africa de Nord, în special Tunisia, Egipt și Libia, extinderea sferei de acțiune a agențiilor UE în regiune și operaționalizarea inițiativei „Echipa Europa” pentru ruta central-mediteraneeană. În luna septembrie 2023, acest plan a fost completat și de un plan specific în 10 puncte pentru Lampedusa.

Planul de acțiune al UE privind Balcanii de Vest, adoptat în decembrie 2022, identifică 20 de măsuri operaționale structurate în cadrul a cinci piloni: (1) consolidarea gestionării frontierelor de-a lungul rutelor; (2) proceduri rapide de azil și sprijin pentru capacitatea de primire; (3) combaterea introducerii ilegale de migranți; (4) intensificarea cooperării în materie de readmisie și de returnare, precum și (5) realizarea alinierii politicii în domeniul vizelor. Planul de acțiune a consolidat cooperarea în materie de migrație și gestionare a frontierelor cu parteneri de-a lungul rutei Balcanilor de Vest.

Planul de acțiune al UE privind ruta de migrație vest-mediteraneeană și cea atlantică, adoptat în iunie 2023, se axează pe consolidarea măsurilor operaționale vizând căutarea și salvarea, prevenirea plecărilor ilegale, protecția frontierelor și procedurile de returnare, precum și migrația forței de muncă. Abordarea la nivelul întregii rute din cadrul planului a promovat cooperarea cu Marocul, Mauritania, Senegal, Côte d’Ivoire și Gambia. S-a pus accentul pe consolidarea capacităților, intensificarea activităților de combatere a introducerii ilegale de migranți, gestionarea frontierelor, protecția și migrația forței de muncă, precum și pe abordarea provocărilor generate de problemele de securitate din Sahel.

Planul de acțiune al UE privind ruta est-mediteraneeană, adoptat în octombrie 2023, se axează pe prevenirea plecărilor ilegale, pe combaterea introducerii ilegale de migranți și pe furnizarea unor căi de migrație legală. Planul prevede consolidarea cooperării cu țările de origine și de tranzit din Asia și Africa. Printre activitățile de consolidare a gestionării eficiente a frontierelor de-a lungul rutei s-au numărat sprijinirea capacităților de gestionare a frontierelor la frontierele estice ale Turciei, precum și la frontierele externe terestre și maritime ale UE. Punerea în aplicare deplină și eficientă a Declarației UE-Turcia și a acordului de readmisie UE Turcia reprezintă în continuare un aspect esențial.

2. Gestionarea consolidată a frontierelor externe

UE a depus eforturi susținute, etapă cu etapă, pentru a îmbunătăți gestionarea frontierelor externe ale UE. Progresele tehnologice au fost însoțite de o revizuire generală a modului în care statele membre ale UE fac schimb de informații privind gestionarea frontierelor.

Pentru a îmbunătăți înțelegerea provocărilor în continuă evoluție în materie de migrație și securitate la frontiere, Comisia a colaborat strâns cu statele membre și cu agențiile pentru a dezvolta o conștientizare comună a situației la nivelul UE. Începând din 2021, **Sistemul european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR)**, care a fost modernizat, oferă autorităților naționale o imagine actualizată și exhaustivă a situației de la frontierele externe ale UE. Acesta permite statelor membre să facă schimb de informații între ele, cu Frontex și cu țările învecinate.

Ca răspuns la creșterea numărului de sosiri ilegale, activitatea în cadrul **Planului de acțiune în vederea pregătirii pentru situații de criză legate de migrație și a gestionării acestora** a fost intensificată pentru a îmbunătăți detectarea timpurie și monitorizarea tendințelor în materie de migrație, vizând domeniile de interes pentru statele membre prin analize detaliate și schimburi de informații care să contribuie la anticiparea noilor presiuni asupra frontierelor externe.

Însă o conștientizare cuprinzătoare și eficientă a situației la frontiere nu se oprește la frontierele externe ale UE. Este fundamental să existe o cooperare și un parteneriat strânse cu țările învecinate și cu țările partenere. Pe parcursul actualului mandat s-au înregistrat multe progrese, inclusiv încheierea a 17 acorduri de lucru ale Frontex, în curs de aplicare, și a 5 acorduri privind statutul. Sunt incluse în mod sistematic garanții privind drepturile fundamentale. În prezent, în țările terțe există peste 500 de ofițeri de legătură care acționează în cadrul unei rețele comune a UE. Rolul lor este de a colecta și de a face schimb de informații esențiale pentru crearea unui tablou situațional comun la nivel european.

Un nou model de referință pentru gestionarea frontierelor

UE și-a continuat eforturile de instituire a celui mai avansat sistem de gestionare a frontierelor din punct de vedere tehnologic din lume. Sistemul actualizat de informații privind vizele va elimina lacunele în materie de informații de securitate prin îmbunătățirea schimbului de informații între statele membre. Începând din martie 2023, Sistemul de informații Schengen reînnoit oferă autorităților naționale informații complete și mai fiabile cu privire la persoane, pentru a consolida securitatea și gestionarea frontierelor.

Anul acesta va marca, de asemenea, o etapă importantă pentru lansarea cadrului de interoperabilitate, care va permite conectarea tuturor principalelor sisteme de informații. Acest lucru este esențial pentru a elimina lacunele existente care pot fi exploatate de infractorii ce se sustrag detectării prin utilizarea identităților frauduloase. Primul element, Sistemul de intrare/ieșire pentru înregistrarea călătorilor din țări terțe, va începe să funcționeze în toamnă. Acesta va fi urmat la scurt timp de autorizația de călătorie ETIAS pentru călătorii scutiți de obligația de a deține viză. Odată ce aceste elemente vor fi folosite în combinație cu noua bază de date Eurodac, vom avea o imagine de ansamblu completă asupra persoanelor care intră în UE. Dacă se identifică o amenințare la adresa securității, persoana va fi plasată în detenție sau returnată în țara sa de origine.

O capacitate operațională consolidată la frontierele externe

În ultimul deceniu, frontierele externe ale UE au fost consolidate treptat prin mobilizarea de personal din agențiile UE în sprijinul statelor membre. Prin mandatul său consolidat, Frontex

a fost în măsură să sprijine mai bine statele membre în gestionarea frontierelor lor externe, în conformitate cu gestionarea europeană integrată a frontierelor.

În prezent, 2 650 de polițiști de frontieră și agenți ai gărzii de coastă din cadrul corpului permanent sunt detașați pentru a ajuta statele membre cu verificările la frontieră, operațiunile de returnare și supravegherea frontierelor. Este esențial ca agenția să fie sprijinită în continuare pentru a se asigura că aceasta își poate îndeplini integral mandatul, inclusiv trebuie asigurat faptul că, până în 2027, corpul permanent al poliției de frontieră și gărzii de coastă la nivel european va avea 10 000 de membri ai personalului. Pentru a realiza acest lucru, este esențial ca Frontex, statele membre și Comisia să pună în aplicare planul de acțiune care a însoțit evaluarea Regulamentului privind poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european. Experți din cadrul agențiilor UE, cum ar fi Agenția Uniunii Europene pentru Azil, Europol, Frontex și Eurojust, sunt mobilizați la punctele-cheie de intrare pentru a ajuta autoritățile naționale să identifice persoanele care intră în Uniune.

Noile **proiecte-pilot la frontierele externe-cheie** (Bulgaria-Turcia, România-Serbia) au îmbunătățit gestionarea frontierelor externe, au consolidat cooperarea cu țările învecinate și au asigurat proceduri rapide de azil și returnare. Aceste proiecte aduc deja rezultate concrete – de exemplu, Bulgaria și-a dublat capacitatea de a găzdui ofițeri ai corpului permanent al Frontex (de la 124 la 264). În mod similar, începând din martie 2023 au avut loc peste 400 de misiuni comune de patrulare România-Serbia, contribuind la gestionarea cu succes a frontierei externe a României cu Serbia. Ambele proiecte au fost prelungite dincolo de perioada inițială de punere în aplicare (martie-octombrie 2023). Pe această bază, **Bulgaria și România** vor încadra această activitate într-o cooperare pe termen lung pentru a îmbunătăți gestionarea frontierelor și a migrației și au semnat **cadre de cooperare** în acest scop. Această experiență reușită ar putea servi drept bază pentru cadre de cooperare mai ample, inclusiv la nivel regional.

Îmbunătățirea cooperării la frontierele maritime

Cel puțin de la mijlocul anilor '90, în fiecare an mii de persoane au traversat Marea Mediterană în ambarcațiuni pentru a încerca să solicite azil sau pentru a migra către Europa. Astfel, în ultimii ani, în Marea Mediterană s-au produs un număr tot mai mare de decese în rândul migranților. Gestionarea acestei linii de coastă cu o lungime de 46 000 km necesită o cooperare sporită între toți actorii pentru a asigura salvarea de vieți omenești.

Statele membre ale UE desfășoară ample operațiuni de salvare pentru a preveni pierderile de vieți omenești pe mare, sprijinite de-a lungul anilor de o serie de operațiuni maritime ale poliției de frontieră și gărzii de coastă la nivel european. Însă debarcărilor continue ale migranților salvați în unele țări costiere ale UE, ca urmare a unor operațiuni naționale sau private, au un impact semnificativ asupra sistemelor lor de azil, migrație și gestionare a frontierelor.

Acordarea de asistență oricărei persoane aflate în pericol pe mare este o obligație prevăzută de dreptul internațional. Comisia Europeană nu are niciun rol oficial în coordonarea operațiunilor de căutare și salvare sau în stabilirea unui loc sigur pentru debarcarea persoanelor care au fost salvate, întrucât aceasta este o competență națională. Cu toate acestea, Comisia continuă să promoveze o cooperare mai structurală în acest domeniu, în special prin intermediul **Grupului european de contact în materie de căutare și salvare**, instituit în 2021 ca platformă de dialog structurat între statele membre ale UE, țările asociate spațiului Schengen și alte părți interesate relevante, cu privire la punerea în aplicare a cadrului juridic și la evoluția practicilor de căutare și salvare.

Statele membre ale UE nu sunt singurele care se învecinează cu Marea Mediterană și s-au intensificat eforturile de implicare a țărilor terțe din Africa de Nord pentru ca acestea să își

asume o parte din responsabilitatea de a preveni pierderea de vieți omenești pe mare. Finanțarea UE a sprijinit **furnizarea de expertiză, echipamente și formare**, precum și consolidarea capacităților unor organisme esențiale, cum ar fi Centrul mobil de coordonare a operațiunilor de salvare pe mare din Libia. În Libia au fost trimise nave de căutare și salvare, iar Tunisia a primit motoare și piese de schimb pentru întreținerea a 17 ambarcațiuni utilizate de paza de coastă, precum și sisteme radar și de comunicații. Echipamentele sunt completate de cursuri de formare care promovează utilizarea conceptului de „gestionare umanitară a frontierelor” al Organizației Internaționale pentru Migrație pentru a promova o abordare bazată pe drepturile omului a gestionării frontierelor în Egipt, precum și formarea și monitorizarea în domeniul drepturilor omului pentru Ministerul de Interne și poliștii de frontieră din Libia. Activitățile viitoare includ instituirea unei academii de formare în Libia și elaborarea unui program de formare pentru personalul tunisian. Toate programele legate de migrație finanțate de UE sunt monitorizate îndeaproape, inclusiv prin evaluare externă, iar sistemul independent de monitorizare existent deja pentru Libia va fi consolidat și în alte părți din Africa de Nord, pentru a supraveghea punerea în aplicare, inclusiv respectarea drepturilor omului.

Acțiunea UE de abordare a traversărilor pe mare a constant, în cea mai mare parte, în eforturile de a preveni plecările ilegale – printr-o combinație de combatere a introducerii ilegale de migranți, abordarea cauzelor profunde ale migrației ilegale în țările de origine și de tranzit, campanii ample de informare privind riscurile mortale implicate de traversarea mării cu ambarcațiuni și furnizarea de alternative credibile pentru migrația legală. Un sistem îmbunătățit de returnare și o mai bună cooperare în materie de readmisie cu țările terțe sunt, de asemenea, factori solizi de descurajare a traversărilor ilegale pe mare.

Pactul va reprezenta o altă parte a soluției. Caracterul specific al sosirilor în urma operațiunilor de căutare și salvare este bine abordat de noua legislație. În special, noul cadru de solidaritate va garanta că presiunea exercitată de sosirile în urma operațiunilor de căutare și salvare nu este suportată în mod disproporționat doar de statele mediteraneene. Abordarea realităților complexe din Marea Mediterană necesită însă eforturi continue din partea tuturor actorilor, atât pentru a reduce spațiul în care operează persoanele care introduc ilegal migranți, cât și pentru a pune capăt pierderilor inutile de vieți omenești.

3. Vizarea rețelelor infracționale care introduc ilegal migranți

Peste 90 % dintre migranții în situație ilegală ajung în UE cu ajutorul persoanelor care introduc ilegal migranți. Organizațiile infracționale obțin profituri uriașe din punerea în pericol a vieților omenești în timpul unor călătorii periculoase. Migranții în situație ilegală se confruntă apoi cu perspectiva unei existențe precare și cu riscul de a fi ulterior exploatați. În discursul din 2023 privind starea Uniunii, președinta von der Leyen a solicitat consolidarea tuturor instrumentelor de care dispune Uniunea pentru a combate în mod eficace introducerea ilegală de migranți.

În **pachetul privind combaterea introducerii ilegale de migranți**² din noiembrie 2023, Comisia a propus actualizarea cadrului juridic care data de 20 de ani, definind infracțiunea de introducere ilegală de migranți și înăsprirea sancțiunilor. Propunerile pachetului ar îmbunătăți totodată guvernanta UE în ceea ce privește introducerea ilegală de migranți, consolidând rolul Europol și cooperarea dintre agenții în combaterea introducerii ilegale de migranți. Consolidarea Centrului european de combatere a introducerii ilegale de migranți, cu ofițeri de legătură detașați permanent, inclusiv din partea Eurojust, ar aduce o schimbare radicală în capacitatea Europol de a sprijini operațiunile și anchetele statelor membre pe teren.

² Rezumat pe pagina [UE intensifică lupta împotriva introducerii ilegale de migranți \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-articles/default/attachment/?id=14444).

În paralel, printr-un apel la acțiune, a fost lansată o **Alianță mondială pentru combaterea introducerii ilegale de migranți**. Principalele sale direcții de lucru sunt prevenirea situațiilor în care oamenii cad pradă persoanelor ce introduc ilegal migranți prin consolidarea gestionării frontierelor, prin campanii de informare și printr-un nou accent pus pe aspectele digitale ale introducerii ilegale de migranți; prin furnizarea unui răspuns la introducerea ilegală de migranți grație unor măsuri coordonate de asigurare a respectării legii și prin asigurarea faptului că profiturile provenite din săvârșirea de infracțiuni sunt confiscate, precum și prin abordarea cauzelor profunde ale migrației ilegale, prin sprijinirea accesului la o educație de calitate, prin crearea de oportunități economice sustenabile și de locuri de muncă decente și prin furnizarea mai multor alternative legale pentru a descuraja plecările ilegale. În cursul anului 2024 vor avea loc reuniuni specifice ale experților cu privire la aceste aspecte.

Această activitate se bazează pe **Planul de acțiune reînnoit împotriva introducerii ilegale de migranți (2021-2025)**, care a deschis noi căi de cooperare cu țările partenere în acest domeniu, prin parteneriate operaționale specifice și adaptate de combatere a introducerii ilegale de migranți. Acestea completează activitatea desfășurată deja prin intermediul **grupurilor operative operaționale** ale Europol, în special de-a lungul rutei central-mediteraneene.

Grație unor **parteneriate operaționale** specifice și personalizate **de combatere a introducerii ilegale de migranți** cu țările partenere, statele membre și agențiile ONU, se poate combate introducerea ilegală de migranți în locații-cheie. Primul parteneriat a fost lansat în iulie 2022 cu Marocul, deschizând calea către o cooperare mai strânsă cu Frontex și Europol, care ar putea include încheierea unui acord de lucru, precum și trimiterea unui ofițer de legătură. Parteneriatul operațional cu Tunisia, convenit în aprilie 2023, acoperă negocierile privind un acord de lucru cu Europol și continuarea cooperării cu CEPOL și va fi completat de un program în valoare de 18 milioane EUR vizând combaterea introducerii ilegale de migranți și a traficului de persoane în Tunisia. Un parteneriat operațional regional cu Balcanii de Vest a fost lansat în noiembrie 2022 și a fost urmat de un program regional de combatere a introducerii ilegale de migranți în valoare de 36 de milioane EUR în iunie 2023. Axându-se pe sprijinirea cooperării în materie de asigurare a respectării legii și a cooperării judiciare pentru combaterea rețelelor infracționale, precum și pe utilizarea fondurilor UE și a know-how-ului agențiilor UE în scopul de a spori capacitatea de gestionare a frontierelor, acest parteneriat a condus deja la intensificarea anchetelor, a arestărilor și a urmăririlor penale.

Pe lângă parteneriatele operaționale de combatere a introducerii ilegale de migranți, Comisia acționează, prin intermediul cooperării operaționale bilaterale și regionale, împotriva introducerii ilegale de migranți în Africa și Asia. Această cooperare include sprijinirea cooperării dintre autoritățile de aplicare a legii și autoritățile judiciare, consolidarea capacităților în domeniul gestionării frontierelor terestre și maritime și campanii de informare și sensibilizare. În primăvara anului 2023 au fost lansate **campanii de informare** finanțate de UE pentru a avertiza migranții cu privire la pericolul de a accepta ajutor din partea persoanelor care introduc ilegal migranți, vizând țările de origine și de tranzit de-a lungul principalelor rute de migrație, inclusiv Nigeria, Tunisia, Maroc, Senegal, Gambia, Pakistan, Irak.

Introducerea ilegală de migranți poate adesea să exploateze rutele de călătorie internaționale consacrate. În iunie 2023, Comisia a adoptat un set de instrumente care abordează **utilizarea mijloacelor de transport comerciale** pentru a facilita migrația ilegală către UE. Este vorba despre un set de măsuri operaționale și diplomatice menite să abordeze utilizarea abuzivă din ce în ce mai frecventă a transportului comercial de către rețelele infracționale implicate în introducerea ilegală de migranți. Setul de instrumente a fost activat pentru a încadra discuțiile cu țările partenere (Turcia, Pakistan), contribuind la reducerea sosirilor ilegale în UE, în special în Cipru.

Introducerea ilegală de migranți poate fi, de asemenea, facilitată atunci când persoanele se pot apropia mai întâi de UE prin exploatarea **regimurilor legale de călătorii fără viză** din țările care se învecinează cu UE. Alinierea la regimurile UE de călătorii fără viză poate contribui la reducerea acestor oportunități pentru persoanele care introduc ilegal migranți. O inițiativă concertată care subliniază interesul reciproc al alinierii politicii în domeniul vizelor la politica UE, desfășurată de Comisie și de statele membre, a adus rezultate semnificative în Balcanii de Vest în 2022 și 2023. Cu scopul de a reduce și mai mult această vulnerabilitate, Comisia a propus consolidarea opțiunilor de acțiune în acest domeniu, prin modificarea mecanismului de suspendare a exceptării de la obligativitatea vizelor pentru a include lipsa alinierii politicii în domeniul vizelor ca nou motiv pentru suspendarea regimului de călătorii fără viză.

Finalizarea setului de instrumente legislative privind combaterea introducerii ilegale de migranți propus de Comisie pentru a aborda principalele provocări va fi esențială în lunile și anii care vin. Sunt incluse propuneri care să permită urmărirea penală mai eficace a persoanelor care introduc ilegal migranți. Acțiunile colective întreprinse ca urmare a apelului la acțiune pentru o Alianță mondială pentru combaterea introducerii ilegale de migranți vor constitui, de asemenea, un obiectiv major. Primul grup tematic de experți axat pe aspectele digitale ale introducerii ilegale de migranți este planificat pentru aprilie 2024 și se va concentra pe colaborarea cu furnizorii de servicii online și cu întreprinderile private pentru a aborda dimensiunea online a introducerii ilegale de migranți. Danemarca găzduiește în luna mai o conferință privind parteneriatele reciproce – o ocazie importantă de a face un bilanț și de a lucra la etapele următoare. Consolidarea cooperării practice dintre agențiile UE, autoritățile de aplicare a legii din statele membre și partenerii externi va reprezenta piatra de temelie a acțiunilor împotriva grupurilor infracționale din spatele introducerii ilegale de migranți.

4. Mai multă fermitate în ceea ce privește returnările

Eficacitatea returnărilor reprezintă o parte importantă a răspunsului UE la migrația ilegală și reduce totodată stimulentele pentru persoanele care iau în considerare intrarea neautorizată. Instituirea unui sistem eficace și comun al UE pentru returnări reprezintă un pilon central al Pactului privind migrația și azilul, fapt reafirmat și de Strategia UE privind returnarea voluntară și reintegrarea.

În acest sens, sunt necesare în primul rând sisteme eficace în statele membre pentru punerea în aplicare a deciziilor de returnare. UE a sprijinit statele membre în acest proces atât prin finanțare, cât și prin sprijin operațional oferit de agențiile relevante ale UE. Cu toate acestea, proporția actuală a deciziilor de returnare care sunt puse efectiv în aplicare rămâne sub una din cinci.

Consolidarea acțiunilor de returnare și recunoașterea reciprocă a deciziilor de returnare

În prezent, există structuri speciale care oferă sprijin bine direcționat statelor membre. În strânsă cooperare cu Rețeaua la nivel înalt pentru returnări, coordonatorul UE pentru returnare depune eforturi pentru a îmbunătăți performanța în acest domeniu.

În acest context, **foaia de parcurs privind returnarea**, recent instituită, oferă un cadru flexibil, axat în prezent pe cinci acțiuni-cheie: acțiuni comune de identificare care să conducă la eliberarea de documente de călătorie, sprijinite de Frontex în ceea ce privește șapte destinații prioritare (Irak, Bangladesh, Pakistan, Tunisia, Nigeria, Senegal și Gambia); returnarea voluntară asistată, reintegrarea durabilă și operațiunile comune de returnare desfășurate împreună cu Frontex; emiterea de decizii de returnare în același timp cu deciziile de refuz a cererilor de azil; recunoașterea reciprocă a deciziilor de returnare și asigurarea respectării ulterioare a acestora, precum și returnarea cu prioritate a migranților în situație

ilegală care reprezintă o amenințare la adresa securității.

Punerea în aplicare cu succes a foi de parcurs se bazează pe schimbul de bune practici și sunt în curs de elaborare ateliere specifice în acest scop, găzduite de Cipru, Țările de Jos și Belgia. Reuniunile de coordonare conduse de Frontex vor contribui la elaborarea unui calendar pentru prima jumătate a anului 2024 în legătură cu fiecare țară terță prioritară, pentru a ajuta statele membre să își gestioneze cazurile de returnare.

Un alt instrument menit să îmbunătățească eficiența globală a UE în materie de returnare este **recunoașterea reciprocă a deciziilor de returnare**. Ca urmare a recomandărilor Comisiei din martie 2023, statele membre folosesc mai frecvent **semnalările privind returnarea în Sistemul de informații Schengen**: în șase luni, statele membre au introdus peste 200 000 de noi semnalări privind returnarea. În prezent, autoritățile statelor membre pot vedea dacă s-a emis deja o decizie de returnare într-un alt stat membru în cazul unei persoane reținute pe teritoriul lor, iar aceste informații pot fi utilizate pentru a accelera returnarea. Se organizează contacte la nivel de experți pentru a valorifica la maximum această oportunitate³.

Reforma Directivei privind returnarea, propusă pentru prima dată în 2018 și asupra căreia nu s-a convenit încă în cadrul pactului, este o oportunitate ratată. Reforma ar aduce îmbunătățiri esențiale în ceea ce privește gestionarea politicii de returnare. Aceasta ar contribui la prevenirea și la reducerea situațiilor de sustragere și a deplasărilor neautorizate, întrucât prevede criterii comune de evaluare a fiecărui caz în parte și posibilitatea de a recurge la luarea în custodie publică din motive de ordine și securitate publică.

Sprijin pentru returnare și reintegrare

Atât finanțarea din partea UE, cât și Frontex sprijină statele membre în ceea ce privește **returnarea și reintegrarea**, inclusiv prin încurajarea returnării voluntare și prin implicarea potențialelor persoane returnate în procesul de returnare. Sprijinul oferit este inclusiv de ordin practic, cum ar fi rezervarea de zboruri, plata escortelor pentru returnările forțate și colaborarea cu Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) în ceea ce privește reintegrarea.

Returnările din UE sunt susținute atât prin programe bilaterale ale statelor membre, cât și prin **serviciile comune de reintegrare ale Frontex**, care oferă sprijin pentru reintegrarea persoanelor returnate în peste 35 de țări terțe (lista urmează să fie extinsă pentru a include aproximativ 50 de țări în viitorul apropiat). De la lansarea serviciului în aprilie 2022, peste 5 500 de beneficiari au primit sprijin, cu o accelerare în 2023. 24 de state membre și țări asociate spațiului Schengen au utilizat serviciul, care a vizat toate țările terțe ce intră în sfera sa de acțiune. Furnizarea periodică de sprijin pentru reintegrare, în special pentru cazurile de returnare forțată, a fost salutăată de țările partenere și a contribuit la facilitarea desfășurării și acceptării operațiunilor de returnare. Un exemplu este sprijinul în valoare de 13 milioane EUR pentru reintegrarea durabilă a persoanelor returnate din UE în Maroc, Egipt și Tunisia, care a constat atât dintr-un sprijin direct acordat persoanelor returnate, cât și dintr-un sprijin structural acordat autorităților naționale responsabile.

Sprijinirea **returnării voluntare asistate** din țările partenere și **reintegrarea durabilă** în țările de origine reprezintă un alt obiectiv-cheie. Începând din 2021, UE a alocat aproape 400 de milioane EUR pentru a sprijini returnarea voluntară și reintegrarea persoanelor returnate din țările de tranzit în Africa Subsahariană. În perioada august 2022-ianuarie 2024, în cadrul acestui program, UE a sprijinit peste 17 000 de migranți prin returnare voluntară și măsuri substanțiale

³ La 7 martie 2024 a avut loc o reuniune a experților SIS și în materie de returnare cu scopul de a îmbunătăți cooperarea practică și a valorifica pe deplin potențialul semnalărilor SIS privind returnarea, astfel încât procesul de returnare să fie mai eficient.

de reintegrare. În cadrul unui program pentru returnările voluntare din Africa de Nord, în valoare de 68 de milioane EUR, numărul migranților returnați pe an aproape s-a triplat între 2020 și 2023 (ajungând la peste 13 000 în 2023), cu un sprijin semnificativ pentru protecție acordat înaintea returnării.

Îmbunătățirea procesului de returnare este unul dintre pilonii principali ai Planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest. Un nou **program regional de returnare** în valoare de 13 milioane EUR va sprijini în continuare partenerii din Balcanii de Vest să instituie sisteme de gestionare eficiente și bazate pe drepturi aferente returnărilor, atât voluntare, cât și nevoluntare. Un proiect-pilot pus în aplicare de OIM împreună cu autoritățile din Bosnia și Herțegovina a sprijinit, de asemenea, returnările nevoluntare ale migranților în situație ilegală, în principal în Bangladesh și Turcia.

5. Răspunsul la nevoile și crizele acute

UE și-a intensificat eforturile pentru a răspunde unei întregi game de presiuni și crize neprevăzute care au apărut în ultimii patru ani. În acest sens, Comisia a arătat în mod repetat modul în care UE poate oferi ajutor statelor membre expuse unei presiuni migratorii deosebite la frontiera externă sau care se confruntă cu o creștere deosebită a numărului de sosiri ilegale. Prin combinarea sprijinului din partea agențiilor UE – Agenția UE pentru Azil, Europol și Frontex –, a finanțării și a sprijinului operațional, UE poate direcționa rapid ajutorul pentru a răspunde nevoilor specifice.

Sprijin bine direcționat pentru statele membre care se confruntă cu presiuni

În **Cipru**, sprijinul se bazează pe un memorandum de înțelegere convenit cu această țară în februarie 2022. Sunt acoperite toate aspectele gestionării migrației, inclusiv o finanțare substanțială pentru consolidarea capacităților de primire. Acest lucru a consolidat capacitățile Ciprului de gestionare a frontierelor și de returnare și a ajutat țara să utilizeze pe deplin posibilitățile oferite de mecanismul voluntar de solidaritate.

În **Grecia**, Comisia Europeană a sprijinit consolidarea sistemului național de gestionare a migrației, punând accentul pe îmbunătățirea centrelor de primire și pe eficientizarea procedurilor de azil și de returnare. Un sprijin financiar, operațional și tehnic semnificativ a ajutat autoritățile naționale în aceste domenii, îmbunătățind substanțial capacitatea și condițiile generale de primire, simplificând procedurile de azil și stimulând atât transferurile, cât și returnările.

În septembrie 2023, aproape 10 000 de migranți au sosit în **Lampedusa** în 72 de ore, iar UE a oferit sprijin imediat. Planul în zece puncte stabilit de președinta von der Leyen a fost continuat în mod eficient. Pe lângă sprijinul financiar, agențiile au fost mobilizate pentru a contribui la înregistrarea sosirilor și la sesizarea autorităților competente, precum și pentru a trimite personal suplimentar și mijloace de supraveghere. Transferurile aeriene de pe insulă, finanțate prin asistența de urgență a UE, au contribuit, de asemenea, la atenuarea presiunii. Această activitate pe teren a fost completată de eforturi reînnoite de combatere a rețelilor de introducere ilegală de migranți, iar eforturile diplomatice cu Tunisia și cu țările de origine au avut un impact rapid asupra reducerii sosirilor ilegale.

UE a sprijinit și **Spania**, atât financiar, cât și la nivel operațional pentru îmbunătățirea gestionării frontierelor și consolidarea centrelor și procedurilor de primire în Insulele Canare și pe continent. S-au desfășurat operațiuni comune specifice ale Frontex, menite să sprijine capacitatea Spaniei de a-și gestiona frontierele externe într-un mod sigur și eficient, atât la frontierele maritime, cât și la cele aeriene.

Combaterea instrumentalizării

Deși autoritățile care gestionează frontierele externe trebuie să fie întotdeauna echipate și pregătite să gestioneze modelele în schimbare ale deplasărilor, pe măsură ce rutele și practicile persoanelor care introduc ilegal migranți evoluează, în ultimii ani UE s-a confruntat cu noi provocări implicând un număr tot mai mare de incidente în care migranții au fost instrumentalizați în scopuri politice.

UE a acționat rapid pentru a proteja atât persoanele instrumentalizate, cât și frontierele externe ale Uniunii. Atunci când **regimul din Belarus** a instrumentalizat persoane în a doua jumătate a anului 2021, UE a colaborat strâns cu autoritățile lituaniene, poloneze și letone pentru a asigura o protecție sporită a frontierelor și a oferit finanțare pentru a sprijini capacitatea de azil și de primire. Intensificarea activităților diplomatice a contribuit la prevenirea exploatării ulterioare a persoanelor și a facilitat returnarea demnă a acestora.

Pentru a evita necesitatea de a recurge la măsuri ad-hoc în viitoarele situații de instrumentalizare a migranților, pactul oferă o definiție și un cadru stabil, conform normelor UE în materie de azil și returnare, pentru a clarifica modul în care statele membre ar putea gestiona astfel de situații, cu respectarea deplină a dreptului UE, a drepturilor fundamentale și a obligațiilor internaționale.

Sprijinirea persoanelor care fug din calea invadării Ucrainei de către Rusia

Una dintre cele mai importante etape ale politicii UE în materie de azil și migrație din ultimii patru ani a fost activarea, în martie 2022, la propunerea Comisiei, a **Directivei privind protecția temporară**, de care au beneficiat până în prezent peste patru milioane de persoane care au fugit din calea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. În pofida unui număr fără precedent de mare de sosiri într-un interval scurt de timp, UE a contribuit la sprijinirea adecvată atât a persoanelor care au fugit în UE, cât și a statelor membre care le-au primit. În cadrul protecției temporare, persoanelor care fug din calea războiului li s-au oferit locuințe, acces la piața muncii, asistență medicală și educație pentru copii, fapt care, la rândul său, a evitat o presiune imposibil de gestionat asupra sistemelor de azil din statele membre.

Instrumentele de coordonare care corelează eforturile naționale joacă un rol esențial în cadrul acțiunilor comune. Pentru a sprijini statele membre în punerea în aplicare a Directivei privind protecția temporară, Comisia a instituit **Platforma de solidaritate „Ucraina”**⁴ pentru a reuni toți actorii-cheie în acest context. Platforma de solidaritate a monitorizat nevoile emergente ale persoanelor strămutate din Ucraina în UE, sprijinind coordonarea unui răspuns operațional. În plus, Comisia a instituit o platformă de înregistrare a cererilor de protecție temporară, prin care statele membre pot face schimb de informații în timp real cu privire la beneficiarii de protecție temporară și de protecție adecvată în temeiul legislației naționale.

O finanțare UE, recalibrată rapid, a fost esențială pentru susținerea eforturilor statelor membre și ale societății civile, precum și ale numeroaselor comunități și europeni care au sprijinit persoanele aflate în dificultate. În martie 2022, Comisia a propus Acțiunea de coeziune pentru refugiații din Europa (CARE), care a fost consolidată ulterior cu CARE (+), cu scopul de a sprijini cazarea, asistența medicală, accesul la locuri de muncă, precum și de a furniza sprijin medical, social și psihologic. Această acțiune completează sprijinul existent pentru integrare prin finanțare din partea UE. Agențiile UE au oferit, de asemenea, sprijin direct pe teren statelor membre care se învecinează cu Ucraina și Republicii Moldova. Decizia de a prelungi aplicarea

⁴ Platforma reunește state membre, țări asociate spațiului Schengen, Serviciul European de Acțiune Externă, Agenția UE pentru Azil, Frontex și Europol, Organizația Internațională pentru Migrație și Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, precum și Ucraina, Moldova și parteneri internaționali, în special Statele Unite, Canada și Regatul Unit.

regimului de protecție temporară până în martie 2025 demonstrează angajamentul ferm al UE de a sprijini Ucraina.

Reducerea deplasărilor secundare și manifestarea solidarității

În ultimii patru ani, s-au depus eforturi considerabile pentru a oferi sprijin statelor membre care se confruntă cu presiuni, fie din cauza sosirilor la frontierele externe, fie din cauza deplasărilor neautorizate în interiorul UE. Acest lucru a contribuit la remedierea deficiențelor actualului sistem Dublin, în așteptarea punerii în aplicare a pactului.

Pentru a sprijini statele membre sub presiune, în special din cauza sosirilor pe mare, a fost instituit **mecanismul voluntar de solidaritate**. Comisia coordonează acest mecanism, sprijinit de Agenția Uniunii Europene pentru Azil, care evaluează nevoile statelor membre ale primei intrări și monitorizează respectarea angajamentelor asumate în ceea ce privește transferul și solidaritatea financiară. Pe lângă efectuarea a peste 4 000 de transferuri până în prezent, acest mecanism temporar a oferit o experiență valoroasă care va contribui la punerea în aplicare a mecanismului de solidaritate permanent, structurat și previzibil care urmează să fie instituit în temeiul pactului, în cadrul căruia transferul este una dintre formele posibile de sprijin pentru statele membre care se confruntă cu presiuni.

Pentru a contribui la abordarea deplasărilor secundare, Comisia a prezentat bune practici privind punerea în aplicare a **foii de parcurs privind Regulamentul Dublin**, cu scopul de a îmbunătăți comunicarea dintre statele membre, de a îmbunătăți respectarea legislației UE și de a limita sustragerea. Obiectivul general este de a îmbunătăți nivelul transferurilor efectuate în temeiul Regulamentului Dublin și, prin urmare, de a limita deplasările neautorizate între statele membre. Pentru realizarea scopurilor și obiectivelor foii de parcurs privind Regulamentul Dublin, statele membre trebuie să continue să o pună în aplicare în mod prioritar și să aloce resursele umane și financiare necesare unităților Dublin. Implementarea măsurilor stabilite în foaia de parcurs rămâne esențială, nu numai pentru a aborda provocările actuale, ci și pentru a asigura o implementare eficientă a pactului. Comisia va continua să sprijine statele membre în realizarea tuturor obiectivelor stabilite în foaia de parcurs privind Regulamentul Dublin.

IV. DIMENSIUNEA EXTERNĂ: COOPERAREA CU ȚĂRILE PARTENERE

Europa este un continent a cărui istorie a fost modelată de multe popoare. Migrația nu este un fenomen nou și nici nu afectează doar Europa. Călătoriile întreprinse în cadrul migrației au întotdeauna un punct de plecare și unul de sosire, iar țările din întreaga lume se confruntă cu multe dintre aceleași provocări ca și noi. Orice politică europeană în domeniul migrației trebuie să fie integrată pe deplin în politica noastră externă. Buna funcționare a politicilor în domeniul migrației este în interesul țărilor partenere și al UE, precum și în interesul refugiaților și al migranților.

1. O nouă paradigmă bazată pe parteneriate cuprinzătoare

La preluarea mandatului, Comisia von der Leyen s-a angajat să își revizuiască prioritățile, mai întâi în ceea ce privește locul migrației în cadrul relațiilor sale externe și al altor politici, și apoi din perspectiva semnificației migrației pentru relațiile noastre generale cu parteneri specifici.

Dat fiind că migrația reprezintă o prioritate-cheie pentru UE și o chestiune politică majoră pentru parteneri, aceasta face parte integrantă din aprofundarea relațiilor pe care UE le are cu partenerii din întreaga lume. În prezent, există o tendință evidentă de a stabili parteneriate mai

strânse cu țări terțe-cheie care vor plasa cooperarea în materie de migrație pe lista intereselor majore.

Parteneriatele cuprinzătoare care integrează migrația s-au dovedit o reușită în obținerea unor rezultate reciproc avantajoase. Această abordare va trebui, de asemenea, amplificată și extinsă cu mai mulți parteneri. UE va trebui totodată să finalizeze trecerea la o modalitate mai pragmatică și mai fermă de a se asigura că interesele noastre se reflectă în parteneriatele pe care le menținem, fără a ezita să utilizeze pârghii atât pozitive, cât și negative.

Migrația în cadrul unor relații mai ample cu Africa de Nord și cu alți parteneri

Anul trecut s-a înregistrat un efort major în ceea ce privește abordarea provocărilor legate de migrație în Marea Mediterană și Oceanul Atlantic, ca parte a aprofundării relațiilor generale cu Africa de Nord și cu alți parteneri. Împreună cu liderii statelor membre, Comisia a condus misiunile „Echipa Europa” în Tunisia în iulie 2023, în Mauritania în februarie 2024 și în Egipt în martie 2024, subliniind angajamentul UE de a dezvolta parteneriate cuprinzătoare și reciproc avantajoase, în care migrația reprezintă un element-cheie, alături de preocupări precum stabilitatea regională și potențialul imens de dezvoltare economică în domenii precum energia din surse regenerabile.

Acestea au fost teme esențiale ale memorandumului de înțelegere la care s-a ajuns cu **Tunisia** în iulie 2023, vizând stabilitatea macroeconomică, economia și comerțul, energia verde și contactele interpersonale. O secțiune privind migrația a fost dezvoltată în paralel cu celelalte priorități, și, începând cu toamna anului 2023, s-a înregistrat o reducere majoră a plecărilor din Tunisia. Un nou parteneriat cuprinzător cu **Egiptul** se va axa pe stabilitatea economică, investiții, comerț, precum și pe migrație și mobilitate, securitate și dezvoltarea capitalului uman.

Cu **Mauritania**, UE a propus aprofundarea cooperării în multe domenii, cu accent pe tranziția verde. O declarație comună specifică privind un parteneriat în domeniul migrației, semnată în martie 2024, va fi însoțită de asistență și cooperare, inclusiv de oportunități socioeconomice mai bune pentru tinerii din Mauritania, de sprijin pentru primirea refugiaților și pentru comunitățile-gazdă în care aceștia ajung, pentru gestionarea frontierelor și combaterea introducerii ilegale de migranți.

Abordarea cauzelor profunde ale migrației

UE împreună cu statele sale membre rămân cel mai mare furnizor de asistență oficială pentru dezvoltare din lume. **Global Gateway** – strategia de investiții a UE în sprijinul investițiilor în infrastructură sustenabilă – va mobiliza până la 300 de miliarde EUR până în 2027 pentru a stimula conectivitatea și a sprijini tranziția verde și cea digitală. Peste jumătate din suma totală va fi investită în Africa, în timp ce 77 de miliarde EUR vor fi alocate planurilor economice și de investiții pentru Parteneriatul estic, vecinătatea sudică și Balcanii de Vest.

Pe lângă impactul general al acestui angajament major față de dezvoltarea economică, acțiunea UE se axează mai precis pe sprijinirea partenerilor în prevenirea migrației ilegale prin abordarea **cauzelor profunde** ale acesteia. Oportunitățile economice sustenabile, educația și formarea profesională, în special pentru tineri, serviciile sociale, sprijinul pentru întreprinderile mici și mijlocii și accesul sporit la finanțare pot avea un impact important asupra reducerii presiunii migrației ilegale. Investițiile diasporei în țările de origine pot contribui, de asemenea, la reducerea acestei presiuni, iar remiterea de bani poate fi mobilizată în scopul dezvoltării. UE colaborează cu partenerii pentru a aborda diferiți factori determinanți ai migrației și ai strămutării forțate, inclusiv sărăcia și guvernanta deficitară, dezastrele, efectele negative ale

schimbărilor climatice și ale degradării mediului, conflictele și instabilitatea, atât în țările de origine, cât și în țările de tranzit.

Acțiuni concertate pe teren

UE investește într-o gamă largă de dialoguri cu partenerii pentru **a ajuta țările terțe să își consolideze și/sau să își dezvolte propriile politici și sisteme în materie de migrație și azil**, să își amelioreze capacitățile de gestionare a frontierelor și a migrației, să ofere protecție internațională și să abordeze nevoi specifice, cum ar fi reintegrarea efectivă după returnare.

Dialogurile privind migrația cu țările partenere prioritare reflectă această abordare cuprinzătoare a cooperării în materie de migrație. De exemplu, dialogul UE-Egipt privind migrația acoperă gestionarea frontierelor, returnările și reintegrarea, protecția și migrația forței de muncă, sprijinul acordat refugiaților sudanezi reprezentând o prioritate importantă. Cel de al doilea dialog la nivel înalt privind migrația cu Turcia din noiembrie 2023 a confirmat că ambele părți sunt pregătite să consolideze cooperarea bilaterală. Punerea în aplicare a Declarației UE-Turcia și a acordului de readmisie UE-Turcia rămâne esențială pentru cooperare: pe lângă găzduirea refugiaților din Siria, printre principalele direcții de lucru se numără contribuția la prevenirea intrărilor ilegale în țară și a plecărilor din țară și combaterea rețelelor de introducere ilegală de migranți. În Asia, Comisia a lansat în martie 2023 două dialoguri cuprinzătoare privind migrația și mobilitatea cu Bangladesh și Pakistan. Lucrările în curs cu alți parteneri, cum ar fi Nigeria, Irak, Tunisia, Maroc și Mauritania, permit promovarea intereselor fiecărui partener în ceea ce privește întreaga gamă de chestiuni.

Consolidarea capacităților în Balcanii de Vest include, de asemenea, pregătirea legislativă a țărilor candidate pentru viitoarele responsabilități în materie de migrație și azil pe care le vor avea în calitate de state membre. Alte teme esențiale includ capacitățile de primire și sprijinul operațional din partea agențiilor UE și finanțarea menită să ajute partenerii din Balcanii de Vest să își îmbunătățească sistemele de gestionare a migrației și a frontierelor. Detașarea polițiștilor de frontieră din cadrul Frontex și patrulele comune pentru a sprijini gestionarea frontierelor au fost extinse prin încheierea unor noi acorduri privind statutul (a se vedea mai jos).

Această cooperare este facilitată de o contribuție majoră din **finanțarea UE**. 10 % din programul IVCDI – Europa globală (Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”) sunt alocate pentru măsuri legate de migrație și strămutarea forțată și sunt în curs de desfășurare peste 190 de proiecte, în valoare de aproximativ **5,3 miliarde EUR**. Aceasta înseamnă, de exemplu, că 691 de milioane EUR au fost alocate măsurilor din Africa de Nord în perioada 2021-2023, aproape două treimi din această sumă fiind dedicate consolidării guvernantei și gestionării migrației și azilului. Abordarea într-un mod cuprinzător a migrației și a provocărilor externe în vecinătatea sudică va fi consolidată în continuare prin recenta decizie a Consiliului European de a spori în continuare finanțarea migrației⁵.

Finanțarea UE este, de asemenea, completată și amplificată de sprijinul oferit de statele membre ale UE și de alți parteneri în cadrul **inițiativelor „Echipa Europa”**. Acestea se axează pe priorități critice în materie de migrație dintr-o anumită țară sau regiune, în care un efort coordonat și coerent poate avea un impact transformator. În decembrie 2022 au fost lansate la nivel politic inițiative „Echipa Europa” pe ruta central-mediteraneeană și pentru rutele atlantică și vest-mediteraneeană, pentru a sprijini activitățile de-a lungul principalelor rute către UE, precum și pentru a identifica lacunele și suprapunerile, consolidând coordonarea locală și

⁵ Consiliul European extraordinar din 1 februarie 2024.

acordând prioritate acțiunilor comune; o altă inițiativă „Echipa Europa” abordează situația strămutării regionale afgane.

Sprijin pentru protecție la nivel mondial

În fiecare an, milioane de persoane sunt obligate să își părăsească locuințele din cauza conflictelor, a violenței, a încălcărilor drepturilor omului, a persecuțiilor, a dezastrelor și a impactului schimbărilor climatice. În 2023 s-a atins un număr fără precedent al persoanelor strămutate forțat, care a ajuns în prezent la 110 milioane de persoane strămutate la nivel mondial. Marea majoritate a acestora sunt găzduiți în țări în curs de dezvoltare, iar UE își va menține angajamentul de a acorda ajutor în această situație.

Împreună, UE și statele sale membre sunt cel mai mare donator mondial de **sprijin pentru refugiați**, acordând 42 % din finanțarea globală⁶. În 2022, numai UE a furnizat 2,4 miliarde EUR pentru sprijin umanitar, pentru dezvoltare și pentru pace în beneficiul refugiaților și al comunităților-gazdă ale acestora. În ultimii ani, aproximativ 80 % din bugetul umanitar al UE a fost alocat în fiecare an proiectelor care abordează nevoile persoanelor strămutate forțat și ale comunităților-gazdă ale acestora din întreaga lume.

Finanțarea include un sprijin major din partea UE pentru Turcia, 10 miliarde EUR fiind acordate începând din 2011; Turcia găzduiește peste 4 milioane de refugiați și s-a confruntat cu o provocare enormă din cauza crizei siriene. De asemenea, UE a sprijinit Iordania, Libanul și Irakul să abordeze impactul crizei siriene, jucând totodată un rol semnificativ în mobilizarea de ajutor din partea altor donatori.

În perioada 2021-2023, aproape 150 de milioane EUR au fost alocate pentru acțiuni în domeniul protecției în Libia, Tunisia, Maroc și Egipt, de exemplu pentru a asigura o mai mare accesibilitate și îngrijire la nivel local pentru migranții aflați în situații extrem de vulnerabile, a facilita accesul la serviciile de bază, a îmbunătăți mijloacele de subsistență și, în cazul Libiei, pentru a permite transferul refugiaților înregistrați și al solicitanților de azil din centrele de detenție către mediul urban.

Începând din 2019, UE a contribuit, de asemenea, cu o finanțare umanitară substanțială în valoare totală de peste 665 de milioane EUR în Afganistan, Iran și Pakistan, și a angajat peste 400 de milioane EUR pentru a sprijini abordarea strămutării populației rohingya, în special în Bangladesh. Se furnizează sprijin umanitar și în scopul cooperării pentru dezvoltare și altor țări-gazdă din Asia, Africa și America Latină care se confruntă cu situații semnificative de strămutare, de exemplu Columbia, Uganda, Ciad și Mozambic.

Un angajament multilateral

Cooperarea UE cu agențiile ONU continuă să fie extrem de valoroasă pentru ambele părți. Parteneriatul complex și strâns cu Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) și cu Înalțul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) vizează toate aspectele migrației și ale strămutării forțate și s-a aprofundat și mai mult prin răspunsul furnizat la criza strămutării declanșată de invadarea Ucrainei de către Rusia. Împreună, UE și statele sale membre sunt cel mai mare donator în favoarea OIM și al doilea donator în favoarea UNHCR. Cooperarea a fost, de asemenea, extinsă în ceea ce privește conștientizarea situației și pregătirea, iar UNHCR și OIM participă în prezent la Rețeaua aferentă mecanismului UE de pregătire pentru situații de criză și de gestionare a crizelor legate de migrație. Criza strămutării din Ucraina a întărit, de asemenea, cooperarea UE cu UNICEF în ceea ce privește asistența

⁶ Sondajul OCDE-CAD din 2022.

acordată copiilor⁷. Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) este un partener apropiat al UE în urma apelului la acțiune în contextul Alianței mondiale pentru combaterea introducerii ilegale de migranți.

UE sprijină o serie de **procese regionale** care promovează abordarea la nivelul întregii rute: Procesul euro-african privind migrația și dezvoltarea (Procesul de la Rabat), Inițiativa privind ruta de migrație UE-Cornul Africii (Procesul de la Khartoum), Parteneriatul privind drumurile mătășii pentru migrație (Procesul de la Budapesta) și Procesul de la Praga (Balcanii de Vest, vecinătatea estică și Asia Centrală). Începând din 2018, UE sprijină, de asemenea, procesul Niamey în Africa de Vest și de Nord pentru prevenirea și combaterea introducerii ilegale de migranți și a traficului de persoane.

Noul acord de la Samoa, semnat de UE și de statele sale membre în noiembrie 2023 cu membrii **Organizației statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific**, care oferă un cadru juridic pentru relațiile din următorii douăzeci de ani, include o secțiune consolidată privind migrația și mobilitatea.

Activitatea **grupului operativ tripartit comun UA-UE-ONU** de a găsi soluții la provocările legate de migrație cu care se confruntă Libia continuă pe teren. Printre prioritățile convenite⁸ se numără eforturile de a pune capăt detenției arbitrare a migranților în Libia și dezvoltarea unor alternative la detenție, precum și combaterea introducerii ilegale de migranți și a traficului de persoane.

Împreună cu partenerii internaționali, UE sprijină Planul de acțiune de la Roma privind dezvoltarea și migrația în regiunea mediteraneeană, Orientul Mijlociu și Africa, lansat în iulie 2023, și continuarea procesului de la Roma, care urmărește o abordare cuprinzătoare a migrației ilegale, de la investiții economice la căi legale de migrație și de la protecție la măsuri de combatere a introducerii ilegale de migranți.

2. Promovarea căilor legale de migrație ca alternativă la migrația ilegală

Cooperarea în domeniul migrației legale reprezintă unul dintre elementele unor parteneriate adaptate, reciproc avantajoase, care pot contribui la abordarea provocărilor comune și la punerea în aplicare eficace a obligațiilor de readmisie.

Parteneriate pentru atragerea de talente

Parteneriatele pentru atragerea de talente anunțate în pact consolidează **căile legale de migrație către UE**, cu implicarea strategică simultană a țărilor partenere în gestionarea migrației, în special prin contribuția la reducerea migrației ilegale și încurajarea partenerilor să coopereze în materie de returnare și readmisie. Programele Comisiei care îi ajută pe resortisanții țărilor partenere să studieze, să se formeze sau să lucreze în UE contribuie la aceste parteneriate, pe lângă finanțarea și asistența pentru consolidarea capacităților acordate în domenii precum colectarea de informații de pe piața forței de muncă și dezvoltarea competențelor, consolidarea guvernantei migrației forței de muncă, educația și formarea profesională. Fiecare program este adaptat priorităților definite de UE, de statele membre și de țara parteneră. Pentru ca potențialul acestui instrument să fie pe deplin valorificat, angajamentul statelor membre la nivelul UE va

⁷ Alte agenții ale ONU, cum ar fi Organizația Internațională a Muncii, Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO) și Biroul Organizației Națiunilor Unite pentru Servicii de Proiect (UNOPS), execută pe teren programe finanțate de UE.

⁸ UE, UA și ONU pledează pentru acțiuni urgente menite să răspundă nevoilor stringente ale migranților și refugiaților din Libia – Comisia Europeană (europa.eu).

fi esențial pentru a maximiza efectul de pârghie pe care cooperarea în materie de migrație a forței de muncă îl poate avea asupra readmisiei.

Până în prezent, Comisia a acordat prioritate lansării unor astfel de parteneriate cu Marocul, Tunisia, Egipt, Pakistanul și Bangladeshul. Sunt avute în vedere, de asemenea, parteneriate pentru atragerea de talente cu Nigeria și Senegal, în funcție de îmbunătățirea cooperării cu privire la întreaga gamă de aspecte legate de migrație. În urma primelor mese rotunde ale parteneriatului pentru atragerea de talente cu fiecare țară parteneră în 2023, în prima jumătate a anului 2024 are loc o nouă serie de mese rotunde.

Atragerea talentelor

Creșterea economică a UE este afectată de deficite grave de forță de muncă care afectează numeroase sectoare, în toate statele membre. Măsurile menite să maximizeze potențialul forței de muncă interne din UE reprezintă prima prioritate, însă migrația forței de muncă este o parte necesară a soluției. Pentru a rămâne competitivă, UE trebuie să atragă competențe și talente, pe baza măsurilor deja luate, inclusiv a Directivei revizuite privind cartea albastră a UE și a Directivei privind permisul unic. Vor fi necesare eforturi suplimentare pentru finalizarea reformei Directivei privind rezidenții pe termen lung, care va facilita dobândirea statutului de rezident pe termen lung prin simplificarea procedurilor. În noiembrie 2023, Comisia a propus instituirea unei **rezerve de talente la nivelul UE**, prima platformă ce acoperă întreaga UE pentru a facilita recrutarea internațională în sectoarele care se confruntă cu deficite de forță de muncă. Dezvoltarea acestei rezerve va fi un important domeniu de activitate în următorii ani, alături de măsurile de integrare menite să asigure că migranții își pot valorifica întregul potențial pe piața forței de muncă.

Contribuția la eforturile globale de relocare

Programele de relocare ale UE au permis refugiaților cei mai vulnerabili să ajungă în Europa fără a fi nevoiți să recurgă la rețele infracționale de introducere ilegală de migranți sau să își pună viața în pericol prin utilizarea unor rute periculoase. UE își menține angajamentul de a oferi căi sigure și legale persoanelor care au nevoie de protecție. Odată cu noul cadru de relocare al UE prevăzut de pact, UE va dispune de un sistem permanent care va consolida rezultatele obținute de UE în eforturile de relocare la nivel mondial. Pentru perioada 2024-2025, statele membre s-au angajat să primească peste 60 000 de persoane prin intermediul sistemului UE de relocare și de admisie umanitară. În ultimii trei ani, finanțarea UE pentru sprijinirea statelor membre a ajuns la peste 318 milioane EUR. De asemenea, UE continuă să sprijine evacuarea umanitară a persoanelor din Libia către mecanismele de tranzit de urgență din Niger și Rwanda în vederea relocării ulterioare, pentru a ajuta persoanele cele mai vulnerabile să iasă din circumstanțe disperate.

3. Exploatarea efectului colectiv de levier în sprijinul readmisiei

Pentru ca returnarea și readmisia să funcționeze eficient, țările de origine trebuie să coopereze pentru identificarea propriilor resortisanți, să elibereze documente de călătorie și să accepte operațiuni de returnare. Aceasta este o obligație prevăzută de dreptul internațional, de mai multe instrumente multilaterale, precum și de acorduri și înțelegeri bilaterale în materie de readmisie. Cu toate acestea, în practică, cooperarea este adesea insuficientă și trebuie să fie sprijinită strategic prin implicarea la toate nivelurile, printr-o abordare de tip „Echipa Europa” și prin utilizarea strategică a tuturor politicilor și instrumentelor relevante.

Comisia și SEAE au consolidat utilizarea diplomației și puterea colectivă a UE pentru a mobiliza politicile UE de sprijinire a acțiunilor în materie de returnare și readmisie. **Politica în domeniul vizelor** a oferit noi instrumente de promovare a cooperării în acest domeniu.

În temeiul **articolului 25a din Codul de vize**, Comisia evaluează periodic cooperarea țărilor terțe în materie de readmisie și transmite un raport Consiliului. În cazul în care cooperarea în materie de readmisie este insuficientă și ținând seama de relațiile generale ale Uniunii cu țara terță în cauză, Comisia are posibilitatea de a propune măsuri restrictive privind vizele. Acest proces a avut un rol esențial în identificarea și abordarea provocărilor și a condus la consolidarea dialogului privind readmisia cu mai mulți parteneri; s-a înregistrat o îmbunătățire a dialogului și a cooperării cu diverși parteneri, inclusiv cu Irak, Bangladesh și Gambia. În iulie 2023 a fost prezentat al patrulea raport și s-a adoptat o nouă propunere de măsuri restrictive în materie de vize pentru Etiopia, împreună cu o propunere de retragere parțială a măsurilor restrictive în vigoare pentru Gambia.

Mecanismul prevăzut la articolul 25a se referă numai la țările care au nevoie de viză. Pentru cele 64 de țări cu care UE are un regim de călătorii fără viză, **mecanismul privind suspendarea exceptării de la obligativitatea vizelor** reprezintă o garanție împotriva utilizării abuzive a regimului de călătorii fără viză, care poate conduce la migrație ilegală. Deși poate acționa ca un puternic factor disuasiv, acest mecanism a fost activat o singură dată. Finalizarea reformei acestui mecanism va fi esențială pentru a facilita utilizarea sa, precum și pentru a aborda o gamă mai largă de abuzuri legate de regimul de călătorii fără viză, cum ar fi creșterea numărului de sosiri ilegale din cauza lipsei de aliniere la politica UE în domeniul vizelor, sistemele de acordare a cetățeniei pentru investitori în țările care beneficiază de un regim de călătorii fără viză sau amenințările hibride, cum ar fi instrumentalizarea migranților sponsorizată de stat. Reforma include, de asemenea, norme mai stricte pentru abuzurile legate de cererile de azil nefondate (în 2023, 23 % din totalul cererilor de azil din UE proveneau din țări care beneficiază de un regim de călătorii fără viză).

Un alt instrument potențial de asigurare a cooperării în materie de returnare și readmisie ar putea fi **sistemul generalizat de preferințe revizuit** (Regulamentul SGP). Comisia a propus o nouă dispoziție în regulament, care ar introduce un nou criteriu pentru retragerea tratamentului tarifar preferențial acordat unilateral de UE, și anume deficiențele grave în punerea în aplicare a obligației de readmisie a propriilor resortisanți. Acest lucru ar stimula țările terțe să își respecte obligațiile internaționale și să promoveze o mai bună gestionare a migrației. În prezent, regulamentul este în curs de negociere.

Schimbarea de paradigmă adusă de UE în ceea ce privește relațiile sale cu țările terțe dă deja rezultate solide, iar aceasta va continua să fie o temă dominantă a activității UE în anii următori. Stimulentele pozitive – inclusiv în domeniul comerțului, al dezvoltării, al migrației legale – trebuie utilizate într-un mod strategic și coerent, astfel încât dinamica lor pozitivă să sprijine cooperarea în materie de readmisie.

V. SPRIJIN DIN PARTEA AGENȚIILOR UE

Cheia încrederii în politicile europene și naționale în domeniul migrației o constituie punerea în aplicare coerentă, care necesită o monitorizare sporită și un sprijin operațional mai mare din partea agențiilor UE. În ultimul deceniu, extinderea operațională a mandatelor agențiilor UE de gestionare a frontierelor și a migrației le-a permis să își sporească nivelul de sprijin acordat statelor membre și să își detașeze personalul și experții în domenii precum controlul la frontiere, returnările și prelucrarea cererilor de azil.

Frontex

Prin mandatul său consolidat, **Frontex și-a sporit sprijinul acordat statelor membre** în ceea ce privește gestionarea frontierelor externe, furnizând servicii, informații, echipamente și acces

la instrumente și expertiză, elemente care contribuie la abordarea provocărilor legate de migrație în statele membre. După cum s-a arătat mai sus, sprijinul include un rol din ce în ce mai important în domeniul returnărilor. Instituirea progresivă a corpului permanent este pe cale să atingă obiectivul de 10 000 de membri ai personalului până în 2027, cu scopul ca aceștia să fie pe deplin echipați și formați pentru a oferi un sprijin substanțial în ceea ce privește controlul la frontiere și returnarea. Acest lucru va depinde însă parțial de îndeplinirea de către statele membre a obligațiilor ce le revin de a furniza personal prin detașări pe termen lung și pe termen scurt.

Frontex și-a sporit, de asemenea, capacitatea de a răspunde mai bine nevoilor urgente și amenințărilor hibride, astfel cum se arată în răspunsul său rapid furnizat în Finlanda la sfârșitul anului 2023. Pe lângă sprijinul operațional, Frontex are un rol esențial în gestionarea europeană integrată a frontierelor.

Frontex sprijină, de asemenea, consolidarea capacităților și gestionarea frontierelor **țărilor terțe partenere**. O nouă generație de acorduri privind statutul între UE și țările terțe permite detașarea membrilor corpului permanent al Frontex cu competențe executive între două țări din afara UE, permițând desfășurarea de activități comune de control la frontiere pe cale aeriană, maritimă și terestră. Până în prezent au fost semnate acorduri de acest tip între UE și Albania, Moldova, Muntenegru și Macedonia de Nord. În curând va fi semnat un acord cu Serbia, iar negocierile cu Bosnia și Herțegovina au fost aprobate oficial la 12 februarie.

Frontex a încheiat, de asemenea, **acorduri de lucru** care permit cooperarea cu autoritățile țărilor terțe în domenii precum schimbul de informații, consolidarea capacităților și analiza riscurilor. Astfel de acorduri există în prezent cu Albania, Georgia, Bosnia și Herțegovina, Kosovo*, Macedonia de Nord, Azerbaidjan, Turcia, Armenia, Nigeria, Cabo Verde, Canada, Muntenegru, SUA, Moldova, Ucraina și Regatul Unit⁹. Agenția negociază în prezent alte 16 acorduri de lucru, inclusiv cu partenerii din Africa de Nord și de Vest și actualizează acordurile existente cu alți parteneri.

Pentru toate aceste noi sarcini, Frontex a adoptat și a pus în aplicare o strategie privind drepturile fundamentale, asigurând respectarea de către agenție a dreptului UE și a dreptului internațional, inclusiv a principiului nereturnării.

Detașări din cadrul Frontex

La începutul anului 2024, Frontex numără 22 de activități operaționale care sprijină statele membre și țările asociate spațiului Schengen în ceea ce privește controlul la frontiere și returnarea, precum și țările partenere. În prezent, peste 2 700 de membri ai corpului permanent al agenției sunt detașați. Operațiunile oferă sprijin pentru supravegherea frontierelor terestre, maritime și aeriene. Printre alte sarcini, acestea sprijină verificările la frontieră la punctele de trecere a frontierei, precum și operațiunile de returnare.

Cifrele de mai sus includ operațiunile Frontex desfășurate în țări terțe. La începutul anului 2024, Frontex avea peste 500 de ofițeri în Balcanii de Vest, în Albania, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia, precum și în Moldova, care oferă asistență autorităților naționale în ceea ce privește gestionarea frontierelor, supravegherea, detectarea documentelor falsificate și combaterea criminalității transfrontaliere, precum și pun la dispoziție vehicule relevante.

* Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

⁹ Activitățile desfășurate în cadrul acordurilor cu Rusia și Belarus au fost suspendate.

Agencia UE pentru Azil

În ianuarie 2022, Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO) a devenit **Agencia UE pentru Azil (EUAA)**, o agenție de sine stătătoare, dotată cu mai multe instrumente menite să sprijine statele membre în gestionarea cererilor de azil și a primirii. Un mecanism de monitorizare, a cărui metodologie a fost elaborată în 2023, va monitoriza aplicarea operațională și tehnică a obligațiilor juridice ale UE și va contribui astfel la un sistem de azil mai armonizat la nivelul UE. Pe lângă sprijinirea directă a statelor membre, activitatea EUAA de a utiliza standarde operaționale, orientări și cursuri de formare pentru a alinia practicile în materie de azil și de primire ale statelor membre promovează o mai mare convergență și contribuie la reducerea deplasărilor secundare.

EUAA a susținut eforturile Comisiei de a ajuta statele membre aflate sub presiunea exercitată de migrație să construiască o guvernanta solidă în materie de azil, acordându-le asistență operațională și tehnică legată de sistemele lor de azil și de primire.

EUAA sprijină, de asemenea, consolidarea capacităților unor **țări terțe**, cu accent pe țările candidate. Agenția a convenit în special asupra unor foi de parcurs bilaterale cu toți partenerii din Balcanii de Vest pentru a sprijini alinierea la acquis-ul UE, aceste foi fiind adaptate la nevoile specifice de pe teren.

Detașări din cadrul EUAA

În întreaga UE, echipele de sprijin pentru azil ale **EUAA** oferă sprijin autorităților naționale competente în materie de azil și de primire în ceea ce privește guvernanta, planificarea strategică, calitatea și procedurile.

La 3 martie 2024, EUAA avea 1 141 de detașări în 12 state membre.

Europol

Detașarea de personal în statele membre, precum și în țările partenere, este un element-cheie al activității Europol de facilitare a schimbului de informații și de sprijinire a anchetelor. Experți și agenți invitați au fost trimiși pentru a sprijini autoritățile locale de aplicare a legii în 12 state membre și țări partenere. În cadrul activității operaționale, Europol și-a construit rețeaua pe baza a 20 de acorduri care permit schimbul de date cu caracter personal cu țările terțe privind formele grave de criminalitate organizată și terorismul¹⁰. Acordurile vor fi esențiale pentru îndeplinirea efectivă a noului mandat privind introducerea ilegală de migranți și pentru Centrul european de combatere a introducerii ilegale de migranți.

Detașări din cadrul Europol

La 4 martie 2024, Europol avea 79 de detașări în 11 state membre și în Moldova.

Aceste echipe, formate din specialiști și agenți invitați din cadrul Europol, sprijină autoritățile naționale în ceea ce privește controalele de securitate secundare și anchetele. Echipele colectează, de asemenea, informații în domeniu, care sunt utilizate pentru a evalua amenințările infracționale la nivel european și pentru a sprijini anchetele.

eu-LISA

eu-LISA este agenția UE responsabilă de o gamă largă de sisteme informatice majore utilizate în politicile UE în domeniul justiției și afacerilor interne. Activitatea sa va fi esențială pentru aplicarea instrumentelor informatice esențiale aferente gestionării frontierelor, care sunt deja

¹⁰ Europol dispune, de asemenea, de 16 acorduri de lucru și acorduri strategice care vizează cooperarea structurată ce nu implică schimbul de date cu caracter personal.

utilizate sau vor fi lansate, precum și pentru interoperabilitatea acestora. Agenția a reușit să introducă o rețea de sisteme la nivelul UE și la nivel național, care permite obținerea unei imagini de ansamblu complete a persoanelor care intră în UE.

Eurojust

Eurojust, Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală, este un actor-cheie în combaterea introducerii ilegale de migranți. Agenția sprijină cazurile transfrontaliere complexe care necesită coordonare judiciară și implicarea unor echipe comune de anchetă în urmărirea persoanelor care introduc ilegal migranți; de asemenea, Eurojust organizează un Grup tematic privind introducerea ilegală de migranți, care reunește actori din sectorul judiciar din statele membre pentru a analiza tacticile în schimbare ale grupurilor de criminalitate organizată în acest domeniu și pentru a face schimb de bune practici în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a acestor cazuri.

VI. CONCLUZIE

Unindu-și forțele, UE a dovedit că este capabilă să pună în aplicare o politică cu adevărat comună în materie de migrație și azil și că va face acest lucru. Pactul privind migrația și azilul, nou convenit, stabilește abordarea integrală necesară pentru ca gestionarea migrației în Europa să fie echitabilă, eficientă și durabilă. Pactul reprezintă cea mai inovatoare revizuire a normelor UE în materie de migrație și de gestionare a frontierelor de la intrarea în vigoare a spațiului Schengen și a pieței unice și va permite noilor generații de cetățeni europeni să beneficieze în continuare de aceste libertăți unice, ce poartă marca europeană.

În viitor, trebuie să punem un **accent neîntrerupt pe punerea în aplicare** pentru a ne asigura că toate statele membre dispun de un sistem bine pregătit, aceasta fiind o condiție prealabilă pentru consolidarea încrederii reciproce necesare astfel încât noua abordare echilibrată adusă de pact să funcționeze. Comisia va conduce activitatea colectivă în acest sens, începând printr-un plan comun de punere în aplicare, și va însoți statele membre în fiecare etapă a procesului cu sprijin financiar, tehnic și operațional, inclusiv din partea agențiilor UE. De asemenea, trebuie continuate eforturile pentru a completa acest set de instrumente legislative cu elementele care lipsesc privind returnarea și rezidenții pe termen lung, precum și cu inițiativele complementare privind introducerea ilegală de migranți, mijloacele de transport comerciale și vizele.

Pactul va schimba radical modul în care Europa gestionează migrația, însă nu poate funcționa în vid. Pentru a reuși, Europa va trebui să urmeze întotdeauna o dublă abordare, constând din punerea în aplicare a reformelor structurale, pe de o parte, și din eforturile continue de **gestionare zilnică a presiunilor și crizelor acute**, pe de altă parte. La fel ca în ultimii ani, Comisia va continua să aplice măsuri operaționale pentru a îmbunătăți răspunsul UE la provocările comune, asigurându-se că momentele de criză sunt gestionate rapid, oferind un sprijin cuprinzător statelor membre și un tratament echitabil migranților, pe baza resurselor financiare disponibile și a sprijinului agențiilor UE.

Căutarea de soluții la provocările noi și vechi cu care se confruntă statele membre va fi un efort de durată. UE în ansamblu va trebui să caute în continuare modalități practice pentru a răspunde unora dintre aspectele mai dificile legate de migrație, conștientă de faptul că prevenirea călătoriilor care pun vieți în pericol este o responsabilitate mondială. Dimensiunea externă a politicii în domeniul migrației este esențială pentru succesul său, iar soluțiile durabile vor necesita eforturi continue pentru ca migrația să devină o prioritate în cadrul unor parteneriate reciproc avantajoase.

Prin acțiuni concertate, juste și totodată ferme, bazate pe valorile noastre, UE a demonstrat că își poate ține promisiunile legate de migrație. Acestea sunt reperele care ar trebui să ne ghideze acțiunile viitoare.